ſtatus dud ordre de ciſteaux. Mãdõs en oultr a tous noz ſene
ſchaulx baillis iuſticiers ⁊ officiers ou a leurs lieuteñ ⁊ a chun
deulx que es termes ⁊ limites de leurs pourpris ⁊ iuriſdicti-
ons ilz deffendẽt leſd abbes/abbeſſes/religieulx ⁊ religieuſes
de telles oppreſſions ⁊ les facent ioyr ⁊ vſer de ceſte noſtre pſen
te garde/⁊ deffenſe de ce faire vous donnons chrge expreſſe
plain pouoir aucte ⁊ mandement eſpal. Car noſtre vouloir eſt
tel/Et pource que leſdit ſuppl porroient auoir a faire en diuers
lieux de ces pſentes/⁊ que eulx ou par eulx en cõuiendroit ſou-
uent faire oſtenſion/Nous volons que aux vidimus dicelles
fait ſoubz ſeel royal ſoit foy adiouſtee cõme ad ce pſent origi-
nal/En teſmoing de ce nouſ auons fait mett noſtre ſeel a ces p
ſentes donne a Tours le. viij. Jor. de mars Lan de grace mil
cccc. iiiixx. ⁊ trois. Et de noſtre regne le pmier/ Ainſi ſigne ſur
le ploy de la lre Par le roy en ſon conſel/mõſeigneur le duc dor
liens les contes de clermont ⁊ de dunois/ vous les eueſques
de dalby de lombez de perigneux les ſes de torcy ⁊ de bandri-
court Le pmier ⁊ tiers pſidens de chbre/Maiſter Jehan cham-
bon Adam fummee ⁊ pre de ſaſſierges ⁊ autrs pſis/ Robertet.

Multos alios fauores facto ⁊ ſcripto chriſtianiſſimi ſolij
Francie ſancto ordini ſepi⁹ cõceſſit/pia maieſtas/ puta q vni-
uerſa a ſancta ſede ꝯceſſa priuilegia/locũ ⁊ effectũ p chriſtianiſ
ſimũ regnũ habeant/ ⁊ alia ſimilia que ad vitandũ ꝓlixitatis
tediũ hic omittunt. Quotiens vero cõmendationib⁹ ad ſanc-
tam ſedẽ/ad ſacrum collegiũ/necnõ ad quoſcũq pncipes ⁊ do
minos opus habuit hec ſancta religio/nũq regalis ꝓuidentia
ei deeſſe voluit/qobrem ꝓ ipſius felici confirmatione omnes
ordinis filij orare tenentur.

Dominus Ricardus rex anglie multa de
uotione ad ſanctũ ordinẽ affect⁹ dedit ci
ſtercio eccleſiã prochialẽ de ſcardebourg
cũ omnib⁹ capellis ptinẽtijs/libertatib⁹/

liberis cõſuetudinibus terris/ domibus
⁊ decimatiõibus in terra ⁊ in mari ſcꝫ in
piſcationibus ⁊ mercantijs cũ poteſtate
inſtituendi vicariũ/nihil ſibi aut ſuis ſuc
ceſſoꝛibus retinens/ cum multis condi-
tionibus magis in ſpeciali in textu decla
ratis ad pꝛocurãdum abbates apud Ci-
ſtercium per tres dies capituli generalis
Et ſi aliquid ſupereſt vſibus Ciſtercij de-
bet applicari.

RIcardus Dei gr̃a rex Anglie /dux
Noꝛm̃ Aquit/⁊ com̃ An-
degl Archiepis/epiſcopis/abbatibꝰ/ comitibꝰ
baroñ/iuſtic̃/vicecom̃/⁊ omnibꝰ miniſtris ⁊ fi-
delibus ſuis Francl ⁊ Anglicl ſalutẽ. Sciatis
nos dediſſe ⁊ preſenti carta noſtra confirmaſſe
deo ⁊ eccleſie ſancte Marie Ciſtercij in puram
⁊ perpetuã elemoſynã ꝓ anima regis Heinrici
patris noſtri ⁊ ꝓ ſalute anime noſtre ⁊ matris noſtre ⁊ omniũ
anteceſſoꝛum ⁊ ſucceſſoꝛũ noſtroꝛum eccleſiã noſtram de Scar
deburc cũ omnibus capellis ⁊ cũ omnibus alijs ꝑtinẽtijs ſuis
de qua elemoſyna volumus abbates ꝓcurari apud Ciſterciũ
per tres dies capituli generalis. Si quid vero vltra triduanam
ꝓcurationẽ Ciſtercieñ capituli generalis de omnibus ꝓuenti-
bus iam dicte elemoſyne noſtre reſiduũ fuerit in pꝛopꝛijs vſi-
bus domus Ciſtercij/ ſicut abbati ⁊ fratribus eiuſdẽ domus
viſum fuerit ſtatuimus expendi quã elemoſynã ipſam ab ea-
dem domo Ciſtercij nullatenꝰ volumus in poſterum alienari.
Quare volumus ⁊ firmiter precipimꝰ qđ predicta abbatia Ci-

ſtercij percipiat teneat ⁊ habeat in perpetuū libere ⁊ honorifi-
ce/integre/⁊ plenarie/quiete/⁊ ſine omni moleſtia ⁊ contradic-
tione ⁊ diminutione p̄nominatā eccleſiā de ſcardeburg cū om-
nibus capellis tam illa que ab antiquo in caſtello eſt q̄ ceteris
tam intra muros ville q̄ extra/ Et cū omnib⁹ alijs ꝑtinentijs
ſuis ⁊ cum omnibus libertatibus ⁊ liberis cōſuetudinibus ſu-
is ⁊ cū omnibus terris ſuis domibus ⁊ decimationibus terre ⁊
maris ⁊ ne aliquādo occaſiōe vicarie eccleſie de ſcardeburg ali-
qua contentio vel cōtradictio aduerſus eccleſiam Ciſtercij ſub
oriri poſſit ius inſtituendi vicarium ⁊ quicquid iuris habeba-
mus in vicaria ⁊ quicquid circa hoc retinueram⁹ nobis integre
domui Ciſtercij donamus nihil penitus de omnib⁹ retinētes.
Sed ⁊ omnibus ſucceſſoribus noſtris ⁊ alijs quibuſcunq̄ per-
ſonis factum noſtrū perturbandi/vel elemoſynā imutandi oc-
caſionem omnimodam penitus amputantes. Abbas autē Ci
ſtercij ꝓ arbitrio ⁊ voluntate ſua vicarium eligit ⁊ archiepiſco-
po preſentabit qui vicarius in p̄ſentatione ſua iurabit ſuꝑ ſan-
ctum euangelium quod in omnib⁹ fidelis erit eccleſie Ciſtercij
⁊ procuratori eius ne vnq̄ damnū vel detrimentū reddituum
ſcienter ſuſtinebit. Quod ſi in hoc deliquerit et tertio commo-
nitus nō emendauerit ei vicaria auferatur hoc etiam adijcien-
dum decreuimus quod capellani qui in ipſa eccleſia vel in ca-
pellis adiacentibus pro tempore deſeruierint eccleſie Ciſtercij
eodem iuramento fidelitatis aſtringantur ⁊ ꝓ voluntate ab-
batis Ciſtercij vel ꝓcuratoris eius admittantur vel amouean
tur/volumus preterea et precipimus quod ꝓcurator Ciſtercij
dū eccleſia carebit vicario ſeruiri faciat eccleſie de ſchardeburg
⁊ redditus omnes recipiat ad vſus domus Ciſtercij ⁊ procura
tionis capituli Ciſtercienſi donec abbas Ciſtercij alium vicari
um eligat Eboracenſi archiepiſcopo ſicut predictum eſt preſen
tandum ⁊ vt hec omnia imꝑpetuū quiete pacifice ⁊ ſine omnī
queſtu ⁊ exactione p̄noīata domus Ciſtercij poſſideat/firmiter
prohibem⁹ ne aliqua ꝑſona ſeu ſecularis ſiue eccleſiaſtica p̄ter
domū Ciſtercij in tota parrochia de ſchardeburg capellam eri-
gat aut altare aut aliud aliq̄d faciat qd̄ in dānū vel detrimētū

domus Ciſtercij poſſit aliquãdo redũdare ſuꝑ foriſfacturã decem librarũ his teſtibꝰ gauff Eborũ archiep̃o ph̃. dimicłm. h. Sareſbirieñ ep̃is/magiſtro mangino norm̃ thaurio magiſtro Rogõ de ſancto Edimunđ/Guilło mareſcallo Jocle de maena/Ganfrido de cella/Rob̃ de harecort/ Matho de gamach/ Britio camerario nr̃o. Datũ ꝑ manũ E. Elieñ ep̃i apud lions/ xiiij. die Maij. Anno regni noſtro nono.

H. dei gratia Eboraceñ electus omnibꝰ chriſtifidelibꝰ qui p̃ſens ſcriptũ viderint ſalutẽ. Sciatis nos cõceſſiſſe imꝑpetuũ deo ⁊ beate Marie Ciſtercij ꝓ ſalute anime noſtre ⁊ ꝓ anima regis Henr̃ patris noſtri elemoſynã quã dñs rex Ricardus frater noſter fecit de aſſenſu noſtro de eccleſia de ſcardeburgo cũ omnibꝰ ꝑtinentijs ſuis ad ꝓcurationẽ abbatũ capłi Ciſtercij. Quã elemoſynã plene ⁊ integre cõcedimus ſicut in dñi regis carta plenius cõtineť/ ⁊ p̃ſens ſcriptũ ſigilli noſtri imp̃ſſione cõmunimus. Quare volumus ⁊ firmiter precipimus qđ abbatia Ciſtercij habeat/teneat/ ⁊ ꝑcipiat/libere/integre/honorifice/et quiete/ ⁊ ſine moleſtia ⁊ cõtradictione p̃dictã eccleſiã de ſcardeburgo cũ omnibꝰ capellis ⁊ ꝑtinentijs ſuis ⁊ cũ omnibꝰ libertatibꝰ ⁊ liberis cõſuetudinibꝰ ſuis ſcđm qđ in carta regia cõtineť/nec ſuꝑ his omnibꝰ diminutionẽ aliquã ſuſtineat vel grauamen. Preterea ſciatis qđ G. archidiaconuſ chueł reſignauit in manu noſtra ⁊ nos in manu abbatis Ciſtercij quicqđ iuris clamabat in eccleſie p̃dicte vicaria T. J. ep̃o caſe candide magiſtro Sy cancellario Eboraceñ eccleſie G. archidiacono chueł W. de ſancto Quintino.

Clemens Ep̃s ſeruus ſeruꝰ ſeruorũ dei. Dilectis filijs abbati ⁊ cõuentui Ciſtercij/ Salutẽ ⁊ apł̃icam benedictionẽ. Juſtis petentiũ deſiderijs dignũ eſt nos faciliter p̃bere ꝯſenſum ⁊ vota que a rationis tramite nõ diſcordant effectu ꝓſequẽte complere. Ea ꝓpter dilecti in dño filij veſtris iuſtis poſtulationibꝰ grato cõcurrentes aſſenſu eccłiam de ſcardeburg cũ omnibꝰ ꝑtinencijs ⁊ libertatibꝰ ſuis ſicut ſcripta auctentica Ricardi illu

ſtris Anglorū regis ep̄m facta teſtanť qui vobis eandē eccleſi-
am pia largitione in ꝑpetuam elemoſynā conceſſit ad ꝓcurati-
onē abbatū capl'i generalis/deuotioni veſtre auctoritate apo
ſtolica ꝯfirmamus ⁊ p̄ſentis ſcripti patrocinio cōmunim⁹. Sta
tuentes vt nulli oino hominū liceat hanc paginā noſtre confir
mationis infringere/vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si quis au
tem hoc attēptare p̄ſumpſerit/indignationē omnipotētis dei/
⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ ſe nouerit incurſurū. Datū
Lateraū. v. Idus Februarij. Pontificat⁹ noſtri Anno tertio.

Celeſtinus Ep̄s ſeruus ſeruorū dei. Dilectis filijs abbati et
cōuentui Ciſtercieū. Salutē ⁊ apl'icā benedictionē. Iuſtis pe-
tentiū deſiderijs dignū eſt nos facilē p̄bere cōſenſum ⁊ vota q̄
a rationis tramite nō diſcordant effectu ꝓſequente complere.
Ea ꝓpter dilecti in dño filij veſtris iuſtis poſtulationib⁹ grato
cōcurrentes aſſenſu eccleſiā de Scardebourg cū omnib⁹ ꝑtinē-
tijs ſuis ⁊ libertatibus ſicut auctētica ſcripta cariſſimi in chri-
ſto filij noſtri Ricardi illuſtris regis Anglorū exinde facta te-
ſtantur qui vobis ad ꝓcurationē abbatū capituli generalis eā
dem eccleſiā pia largitione donauit devolūtate ⁊ aſſenſu vene
rabilis fratris noſtri Ganfredi eboraceū archiep̄i tunc electi ſi-
cut eiuſdē auctenticū ſcriptū teſtatur. Et ſicut in litteris vene-
rabilis fratris Iohannis anagum̄ preneſtiū ep̄i/ tunc legati in
Anglia cōtinetur deuotioni veſtre auctoritate apl'ica cōfirma-
mus ⁊ p̄ſentis ſcripti patrocinio cōmunimus/ſtatuētes vt nul
li oino liceat hanc paginā noſtre cōfirmationis infringere/ vel
ei auſu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄ſump-
ſerit/indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli
apl'orum eius ſe nouerit incurſurū. Datum Lateraū. ij. kl'. Oc-
tobris. Pontificat⁹ noſtri Anno ſecundo.

Cuius donationis intuitu patres ordinis omnē ingratitu-
dinis maculā vitare cupiētes eidē deuotiſſimo regi anniuerſa
rium ſollēne ſingulis annis in quolibet ordinis monaſterio fe-
ria tertia poſt octauas paſce celebrandum conceſſerūt. Prima

collecta/Preſta dn̄e queſumus. Secũda/Fideliũ deus. Quã-
quidẽ eccleſiam a dicta donatione vſqꝫ circiter ad annũ domi-
ni M.ccc.lxxx. rexerunt monachi de Ciſtercio illuc ab abbate
ſuo tranſmiſſi/quorũ plures ibidẽ ſepulti miraculis florere di-
cuntur/⁊ ad eorũ ſepulchra populus deuote recurrit. Interim
valde multi tractatꝰ ⁊ littere ſup̱ his fuerunt cõfecte que in Ci
ſtercio ſeruanẗ/ſingulisqꝫ annis ex fructibꝰ dicte eccleſie plura
bona ad Ciſterciũ mittebanẗ. In graueſcentibꝰ autẽ bellis in-
ter Franciã ⁊ Angliam dicta eccleſia fuit de manibꝰ Ciſtercien
ſiũ ſublata q̃uis dictis guerris nullã dediſſẽt cauſam/ ⁊ priora-
tui de Brindelingteñ ordinis canonicorũ beati Auguſtini vi-
cino in cuſtodiã cõmiſſa. Sed nõ obſtãtibus diligẽtijs ⁊ expẽ-
ſis maximis Ciſtercienſiũ necdũ recuperari potuit/licet inclite
memorie dñs Ricardus rex qui nõ eſt diu vt dicitur in bello fu
it occiſus/multa deuotione accenſus ſollicitatoribꝰ noſtris ꝓ
miſiſſet/aut eccleſiam illam ordini reſtituere/ aut aliã eiuſdem
valoris ordini liberaliter dare vt dicti anniuerſarij bonorũqꝫ
ſpũaliũ que fiunt in toto ordine particeps redderet̃.

Donũ dñi Bele regis Ungarie de libertatibꝰ ordini cõceſſis/ videlicet ꝙ ꝑſone ordinis in regno ſuo ⁊ terra ſua ea vtantur libertate qua in Francia vtunẗ. Et ꝙ poſſunt ſecure intrare exire dictũ regnũ cum voluerint.

Ego. b. dei gratia Ungarie/Dalmacie/Croacie/ Rameqꝫ
rex. Notũ volo fieri p̄ſentibus ⁊ futuris ad petitionẽ dilectiſſi-
mi noſtri P. abbatis Ciſtercij omnibꝰ clauſtris Ciſtercieñ ordi
nis que conſtructa vel cõſtruẽda ſunt in regno meo/ me ꝓpria
benignitate indulſiſſe/vt ea libertate in tota terra mea vtanẗ
quã in Francia obtinere noſcunẗ/indulſi etiã eiſdẽ vt vbi reg-